

**VERSLAG VAN
DE MAANDELIJSCH E VERGADERING
OP 9 JANUARI 1935.**

Aanwezig de dames: M. Barendrecht-Hoën, B. v. Itallie, A. Kemp-Dassen en B. Vankan en de heren: Jos. Cremers, L. Grossier, D. v. Schaïk, J. Beckers, G. Barendrecht, M. Kemp, Edm. Nyst, J. Cremers, Em. Caselli, G. Caselli, H. Jongen, P. Kleipool, K. Stevens, L. Grégoire, H. Schoonbrood, M. Mommers, V. Smeets, J. Visser, E. Kruytzer, P. Marres, P. Marres Jr, M. v. d. Boorn, Br. Christophorus, J. Maessen, P. Bouchoms en G. Waage.

De Voorzitter opent de vergadering en spreekt de beste wenschen uit voor de leden van het Genootschap voor 1935.

Vervolgens doet hij een mededeeling over „Insectenvangst in den winter” (zie art. in dit no.).

De heer Beckers krijgt vervolgens 't woord.

Een bijzonder merkwaardige vondst werd dezer dagen gedaan op de steenfabriek van den heer Boonen te Beek L. 9.10 m onder maaiveld, 1.80 m boven het geelroode met leem en grint vermengde zand, lag een 65 cm lange, 35 cm breedte en 20 cm dikke kei, midden in de zuivere, gele, sterk kalk-

7,50 m bruine löss		
3.50 m gele löss	1.70 m	
aardmergel	1.80 m	kwartsiet
0,25 m geelrood zand met grint		lang 0.65 m breed 0.35 m dik 0.20 m
grint		

houdende löss. Men vraagt zich af, waar komt deze, verschillende tientallen kilo's wegende, steen vandaan en hoe is hij vervoerd? Dit kan toch alleen in water met groot verval en sterke strooming, of door een ijsschots. Maar dan doet zich de vraag voor, waarom komen deze niet vaker in de löss voor? Voor zoover mij bekend, is dit de eerste maal, dat men in Zuid-Limburg in zuivere löss, geen hellingmateriaal zijnde, een vreemd lichaam van zulke afmetingen gevonden heeft. Men zou kunnen denken aan een meteoriet, maar de geaardheid van de kei is daarmede in tegenspraak. Bovendien moesten in het lössprofiel sporen daarvan te zien zijn. Het meest bevreemdend is echter, dat deze vondst niet in overeenstemming te brengen is met de geldende theorieën over het ontstaan van de löss. Het geldt toch als een axioma, in zuivere löss mag geen grint voorkomen. De oude theorie, de aerogene, is met deze vondst in flagranten strijd. Men neemt aan, dat de löss,

ontstaan in de eindmoreene van den noordelijken gletscher, door den wind verplaatst is. Maar ook laat zij zich bezwaarlijk inpassen in de nieuwere opvatting over de lössvorming, verdedigd door den heer van Rummelen. Hij toch beschouwt de löss als een verweeringsresidu van het aan de oppervlakte komend Secundair.

Waar moet deze dikke kwartsiet, vreemd aan het Secundair, vandaan komen en hoe is hij verplaatst?

Vragen waarop ik geen antwoord weet te geven.

De Voorzitter toont verder *Hystriopsisylla talpae* Curt., een vlooiensoort, voorkomend in mol-, soms in hommelnesten. 't Is de grootst bekende vlooiensoort. Eveneens toont hij een exemplaar van *Typhlopsylla spec.*, een vlooiensoort levend op de mol.

De heer Mommers zegt, dat verschillende vogels zich ophouden op beperkte gebieden. Hem zijn sinds jaren kleine terreinen in Z. Limburg bekend, waar een bepaalde vogelsoort op daarvoor geschikte tijden, steeds kan worden waargenomen, terwijl buiten dat gebied, die vogels niet of zeldzaam voorkomen. Hij licht dit toe met enkele voorbeelden (keep, goudhaantje).

De heer Stevens toont een meikever, Donderdag 3 Jan. l.l. gevangen door den heer H. Widdershoven te Heer, waar 't beestje lustig rondvloog.

Te kwart voor 8 sloot de Voorzitter de vergadering.

INSECTEN-ZOEKEN IN DEN WINTER.

door

Jos. Cremers.

't Is een vaak gehuldigde meening dat, zoodra 't najaar aanbreekt, door entomologen maar weinig insecten meer gevonden worden. „'t Seizoen is afgelopen, de campagne wordt gestaakt.”

Niets is minder waar!

De winter kan rijker buit opleveren en zelfs zonder dat men zich bij 't zoeken naar insecten al te veel moeite behoeft te geven. Dit is in de laatste weken weer duidelijk bewezen.

Pater Scholte S. J., uit den Haag, die z'n vacaties liefst doorbrengt in 't retraitshuis te Spaubeek, om van daar uit entomologische excursies te maken in Zuid-Limburg, bracht ook nu weer z'n Kerstvacantie hier door.

Hij was gekomen met 't doel om in ons gezegend landje 'n bepaalde wants, *Pachycoleus rufescens* J. Sahlb., nieuw voor de Nederlandsche fauna, te vinden.

En..... hij heeft ze gevonden!

Doch dit zal hij in 't Maandblad zelf vertellen.

Behalve *Pachycoleus rufescens* moest en zou hij vinden een andere wants: *Acalypta musci* Schrk.

Dit beestje moest zitten tusschen mossen.

In Mei '26 hadden Reclaire en v. d. Wiel 't ontdekt in Mnium-mos nabij Houthem.

Den 22 Dec. l.l. fietste P. Scholte naar Houthem, verzamelde er een hoeveelheid mos en vond

dienzelfden dag nog *Acalypta musci* Schrk in 'n zevental exemplaren!

Bij mijn bezoek aan hem te Spaubeek op 23 Dec., nam ik een gedeelte van dit mos mee naar Maastricht, ter verder onderzoek. Ik haalde er nog 'n drietal van dezelfde beestjes uit.

En we spraken af, den volgenden dag samen naar Schinveld te gaan, om daar veenmos, *Sphagnum*, te halen.

De heer P. Marres zou er ons per auto brengen.

Voorzien van 'n flinke baal *Sphagnum* keerden we terug. Gezeten bij de kachel, konden wij nu, midden in den winter, naar hartelust, binnenskamers, aan 't „entomologiseeren” gaan..... En wat Pater Scholte en mij zoo allerprettigst aandeed, was 't feit, dat ons beider enthousiasme was „overgeslagen” op den heer Marres en diens dochter. Die twee toch, gewapend met goede oogen en 'n flinke dosis geduld, gingen mee aan 't zoeken en bereikten 'n succes, zooals 'n beginnende entomoloog wel zelden zal gehad hebben.

Uit 't veenmos van Schinveld haalden zij te voorschijn de volgende wantsen:

Eusarcoris aeneus Scop. (5 exemplaren);

Eurydema oleraceum L. (1 exempl.);

Zicrona coerulea L. (2 exempl.);

Peritrechus geniculatus Hhn. (vele exempl.);

Drymus silvaticus F. (vele exempl.);

Scolopostethus Fieb. spec. (1 exempl.);

Nabis fesus L. (1 exempl.);

Lygus pratensis L. (meerdere exempl.).

Kevers vonden zij een honderdtal. Deze moeten nog gedetermineerd worden.

Franjestaarten en Springstaarten (*Thysanura* en *Collembola*) bleken zich in 't veenmos zeer veel op te houden, evenals kakkerlakken, *Ectobia* f. *discrepans*. En dat er spinnen en mosscorpionen (*Obisium muscovum* C. L. Koch) in massa's werden tegengekomen, spreekt van zelf. Doch — er werd naar insecten gezocht!

En die werden, uit wat voorafgaat blijkt, gevonden. Tusschen de talrijke exemplaren van *Peritrechus geniculatus*, door mij zelf in 't Schinvelder veenmos gevonden, bevond zich één exemplaar, dat Pater Scholte onmiddellijk opviel. Dat was geen *geniculatus*, zei hij. Later heeft hij het herkend als *Peritrechus angusticollis* Shlb. Nieuw voor de Nederl. fauna!!

Pater Scholte was over de eigen vondsten in dit mos maar matig tevreden; z'n buit toch bleek klein. Maar toch mogen we ook over zijn bevingen tevreden zijn, al was 't alléén maar, wijl een doorgezet onderzoek waarschijnlijk zal leeren, dat men moet trachten flink vóchtig veenmos te onderzoeken. Daarin huizen klaarblijkelijk de meeste beestjes en niet in ietwat uitgedroogd materiaal, waarvan P. Sch. 't onderzoek voor zijn rekening nam.

't Succes met 't Schinvelder veenmos behaald, gaf ons moed, om er 3 Januari l.l. andermaal op uit te trekken, ditmaal naar de Brunsummer heide. Waar eertijds de „Walderput” was, troffen we *sphagnum* in groote hoeveelheid aan.

De heeren P. Marres Jr. en Marcel v. d. Boorn, studenten in de medicijnen te Amsterdam, waren ditmaal van de partij.

Met 'n flinke hoeveelheid prachtig materiaal werd de terugtocht aanvaard.

Uit 't Brunsummer *sphagnum* is nog heel wat meer te voorschijn gekomen. Doch daarover op de volgende vergadering.

Voor vandaag heeft ons de tijd ontbroken, dat overrijke materiaal te determineeren en te laten determineeren.

Alvorens te eindigen, wil 'k wijzen op een andere uitstekende, gemakkelijke methode om des winters wantsen te verzamelen. Daarvoor behoeft men slechts te verzamelen de kegels van Coniferen, liefst van *Abies* en *Picea*, m.a.w. van sparren en dan bij voorkeur van oude, half vergane kegels, die bereids langeren tijd onder de boomen hebben gelegen. Hierin toch zoeken verschillende wantsen haar winterkwartier op en komen, als de kegels in een verwarmd vertrek zijn gebracht, daaruit te voorschijn.

Helaas zijn kegeldragende sparren in Z.-Limburg uiterst zeldzaam, doordat ze aangetast zijn door de sparschorsluis en tengevolge daarvan geen kegels voortbrengen.

Dokter de Wever schrijft me, dat de jongere sparbosschen te Mamelis, Wylré, Epen, Nyswylre, niet onderhouden zijn en hij aldaar nergens kegels zag.

Kleinere groepen vindt men nog b.v. op den Pastoorsberg te Geulle en in vele parken te Meerssen, Houthem, Valkenburg, Vaals. Maar ook dáár weinig of geen kegels. Een oude, gezonde spar staat nog in 't park van Oost (Oud-Valkenburg) en in dat van Abshoven (Munstergeleen). Daar liggen nog al wat kegels onder. In 't park der Proostdij Meerssen staat een prachtboom van 'n *Picea*-soort met veel kegels.

Abies nobilis met kegels moet nog voorkomen in 't park van Terworm (Heerlen).

't Is echter de vraag, of alléénstaande boomen de wantsen wel aantrekken. 't Kan in elk geval onderzocht worden.

Mocht er iemand zijn, die ons behulpzaam wil wezen bij 't zoeken naar wantsen in veenmos, zoo wijs ik hem er op, dat volgens De Wever *sphagnum* gevonden wordt te:

Schinveld, Brunssum, Schrieversheide, Nieuwenhagen, Eijgelshoven (alleen tusschen Chèvremont en de Ham (Teutelbroek), Bunde (Overbunde, Kasen, helling langs 't spoor), Geulle (bij Moorveld), Hulsberg (klein plekje in 't Pannembosch), Ubagsberg (een heel, heel klein strookje aan den voet van de Vrouwenheide), Vaesraderbosch (nog heel weinig), Voerendaal (bij 't kasteel „Puth”, heel weinig) en Nyswylre, in 't bosch boven op 't plateau.

PACHYCOLEUS RUFESCENS, J. Sahlb.

door

A. M. Scholte S. J.

De aanleiding tot het vinden van deze, voor onze fauna, nieuwe wants, was een artikel van K. Schmidt in de „Mededeelingen van de Duitse Entomologische Vereeniging”.